

EN RAPPORT FRÅN ENHETEN FÖR INTERNATIONELLA FRÅGOR

Fackligt bistånd – solidaritet på riktigt

Mats Erikson

Landsorganisationen i Sverige

© Landsorganisationen i Sverige 2023

Omslagsfoto: Kehinde Olufemi Akinbo/Shutterstock (TT)

Grafisk form: LO

Produktion och tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2023

ISBN 978-91-566-3611-0

LO 23.05 100

Innehåll

1. Det handlar om solidaritet	5
2. Hur går det till?	6
3. Latinamerika	9
4. Vart går stödet?	9
Oberoende och demokratiska fackföreningar	9
Schysta arbetsvillkor	14
Ökad jämställdhet	17
Rättvis klimatomställning	19
5. Högern gillar inte facklig solidaritet	22
6. Vad kan du göra?	24

Foto: Joacim Schwartz

1. Det handlar om solidaritet

I BÖRJAN AV FÖRRA SEKLET var LO en fattig fackföreningsrörelse i ett fattigt land. 1909 bestämde sig arbetsgivarna för att utnyttja det och utfärdade en lockout där hundratusentals arbetare stängdes ute från sina arbetsplatser utan lön. LO svarade med storstrejk. Då startade en internationell solidaritetskampanj där vi fick stöd från fackföreningar över hela världen, bland annat från USA, Bosnien och Zimbabwe, dåvarande Rhodesia. Vi fick helt enkelt del av det vi i dag kallar fackligt bistånd. I grunden handlar stödet om det fackliga löftet:

Vi lovar och försäkrar att aldrig någonsin, under några omständigheter, arbeta på sämre villkor eller till lägre lön än det vi nu lovat varandra. Vi lovar varandra detta i den djupa insikten om att om vi alla håller detta löfte så måste arbetsgivaren uppfylla våra krav.

Det handlar alltså inte om välgörenhet utan om solidaritet. Därför föredrar vi att kalla det utvecklingssamarbete. Vi är alla delar av samma rörelse och det som skadar en av oss skadar också oss andra. Om vi tillåter att arbetares villkor försämras i något land kan det i framtiden också ske hos oss. Därför behövs internationell solidaritet. Och därför behövs fackligt bistånd och utvecklingssamarbete. I den här kortrapporten berättar vi mer om hur det går till.

Oscar Ernerot

chef på LOS Enheten för internationella frågor

2. Hur går det till?

EN STOR DEL AV det fackliga utvecklingssamarbetet går via Union to Union, det samverkansorgan som LO, TCO och Saco har tillsammans. En del går också genom arbetarrörelsens gemensamma organisation för internationell solidaritet; Olof Palmes Internationella Center. Dessutom genomförs projekt ofta i samverkan med de globala branschfacken, Global Trade union confederations, även kända som GUFar.

Union to Union

Genom Union to Union stöttar svenska fackförbund i dag ett hundratal fackliga utvecklingsprojekt över hela världen. Det handlar om att stärka organisering, utbilda medlemmar om de mänskliga rättigheterna i arbetslivet och kollektiv förhandling, samt att stötta påverkansarbete. Arbetet finansieras både genom medlemsavgifter och stöd från det statliga biståndsorganet Sida.

– Det handlar inte bara om pengar, det handlar också om partnerskap mellan fackliga organisationer i olika länder. Det är mängder av samarbeten att ta hand om. Ibland också ganska komplicerade processer med ansökningar och utvärderingar. Det är viktigt att det blir rätt, säger Union to Unions generalsekreterare Maria Nyberg.

– Samtidigt är grunduppdraget på sätt och vis enkelt: Vi arbetar med stöd till utveckling och demokrati tillsammans med parter i Sverige och världen. Metoden är helt enkelt fackligt arbete. Varken mer eller mindre. I länder där det inte finns fria fackföreningar råder en obalans i maktförhållandena som drabbar hela samhället.

Olof Palmes internationella center

Palmecentret har 27 medlemsorganisationer, bland annat LO, LO-förbunden, Socialdemokraterna och SSU. Liksom för Union to Union så finansieras större delen av projekten genom Sida. En stor del kommer också från det som samlas in genom Palmecentrets solidaritetsfond.

På senare tid har Palmecentret bland annat engagerat sig starkt i demokratifrågor.

– Tyvärr fortsätter den auktoritära utvecklingen i världen. Vi har till exempel lagt mycket kraft på att stödja kamrater i Belarus och i Burma. Nu ökar vi fokus mot Ukraina, säger Palmecentrets generalsekretare Anna Sundström.

– Det ligger i Palmecentrets själ, att oförtrutet fortsätta vara ett stöd till världens modiga motkrafter, som verkar med sina egna liv som insats.

Foto: Karl Nordlund

De globala facken

De globala facken, GUFarna, representerar tillsammans 200 miljoner arbetare över hela världen. GUFarna samlar nationella fackförbund. Ett nationellt förbund kan vara knutet till flera olika GUFar beroende på vilka yrken det organiserar.

Building and Woodworkers International, BWI

Medlemmar från LO: Byggnads, Elektrikerna, Pappers, Seko, Målarna och GS-facket.

BWI • BHI • BTI • IBB • ICM
www.bwint.org

International Arts and Entertainment Alliance (IAEA)

Medlem från LO: Musikerförbundet.

IndustriALL

Medlemmar från LO: IF Metall, Elektrikerna och Pappers.

International Transport Workers' Federation, ITF

Medlemmar från LO: Kommunal, Seko och Transport.

International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers' Associations, IUF

Medlemmar från LO: Hotell- och restaurangfacket, Kommunal och Livs.

Public Services International, PSI

Medlemmar från LO: Kommunal, Seko och Transport.

PUBLIC SERVICES
INTERNATIONAL

UNI Global Union (UNI)

Medlemmar från LO: Fastighets, GS, Handels, Seko och Transport.

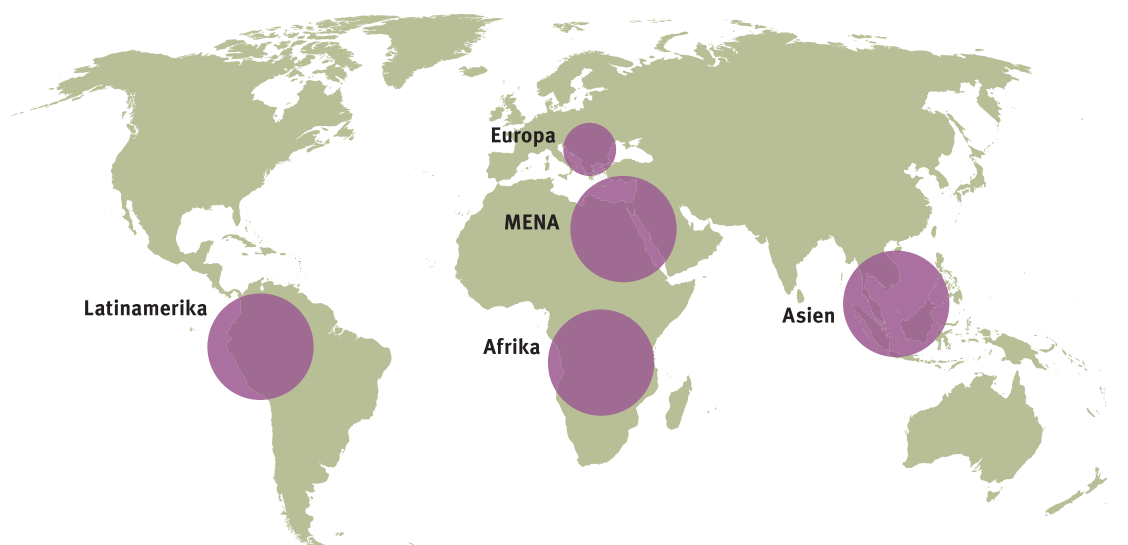

LO är dessutom medlem i Världsfacket, **International Trade Union Confederation, ITUC**, som samlar totalt 331 centralorganisationer i 163 länder. Tillsammans representerar ITUC 208 miljoner arbetare över hela världen.

ITUC CSI IGB

3. Vart går stödet?

LO och förbunden är engagerade i en lång rad projekt för att stödja våra kamrater i andra länder. Här kan du se var det fackliga utvecklingssamarbetet via Union to Union finns just nu.¹ "MENA" är en förkortning för Mellanöstern och Nordafrika.

Oberoende och demokratiska fackföreningar

Att få organisera sig fackligt är en grundläggande mänsklig rättighet. Vi vet också att demokratiska och oberoende fackliga organisationer spelar en avgörande roll för den demokratiska utvecklingen i ett land. Ändå inskränks anställdas fackliga rättigheter i många länder. Ett viktigt mål för det fackliga utvecklingssamarbetet är därför att stödja och stärka demokratiska och oberoende fackliga organisationer.

LO och TCO är exempelvis sedan flera år engagerade i ett omfattande utbildningsprogram för fackliga medlemmar i flera afrikanska länder.

¹ <https://www.uniontounion.org/projekt>

Programmet fokuserar på att medlemmarna själva ska kunna utbilda sig i frågor kring fackliga och mänskliga rättigheter. Ett av de huvudsakliga verktygen är studiecirklar. Sedan starten har över två miljoner personer deltagit i utbildningarna.

I Colombia, Guatemala och Kambodja arbetar LO och TCO för att stärka de fackliga organisationernas juridiska kapacitet, både nationellt och internationellt. Det kan gälla att företräda medlemmar kring arbetsrättsliga ärenden men också om påverkansarbete som kan förändra övergripande lagstiftning.

Utbildning i Palestina

I Palestina stödjer LO den fackliga centralorganisationen PGFTU med att utbilda unga fackligt förtroendevalda i organisering, kollektivavtalsförhandlingar och arbetsmiljöfrågor. Tillsammans med de fackliga centralorganisationerna i Tyskland och i Israel, DGB och Histadrut, har LO också genomfört projekt för palestinska arbetare som arbetar i Israel. En följd av projektet blev ett samarbetsavtal mellan palestinska PGFTU och israeliska Histadrut.

Transportarbetareförbundet är engagerat i ett projekt för att stödja de palestinska transportfacken med medlemsrekrytering och utbildning i till exempel förhandlingsteknik.

Elektrikerförbundet har sedan 2015 ett projekt för palestinska elektriker, snickare, murare och andra från byggsektorn som arbetar på israeliskt territorium. Huvudfokus ligger på utbildning om arbetsmiljö och kollektivavtal. Projektet utbildar omkring 300 arbetare varje år.

Framgång för handelsfacken i Peru

Handels och TCO-facket Unionen har i flera år drivit ett fackligt utvecklingsprojekt inom detaljhandeln i Peru. Syftet är att bygga starkare fackliga organisationer både genom kapacitetsutveckling och regionala kunskapsutbyten. I Peru genomsyras samhället och arbetsmarknaden av en negativ inställning till fackligt engagemang. Men när H&M-anställda i Peru, bland annat med stöd av Handels och Unionen, engagerade sig fackligt lyckades de till slut få till stånd sitt första kollektivavtal. Det peruanska handelsfacket SUTRAH&M-facket har nu facklig representation på femton av H&Ms arton butiker i Peru.

LO och förbunden ger nu akut humanitär hjälp, med mat, mediciner och andra förnödenheter, till Ukraina.

Foto: Ivana Khrapko

Facklig solidaritet med Ukraina

LO och LO-förbunden har länge stött facken i Ukraina. Byggfacken, bland andra Elektrikerna, Byggnads och Målarna, har till exempel bedrivit ett långsiktigt solidaritetsarbete i Ukraina. Stödet har handlat om organisering, mobilisering, utbildning och rekrytering av medlemmar.

Sedan Ryssland inledde sitt anfällskrig har vårt fackliga stöd till Ukraina förändrats. Nu handlar det främst om att akut rädda människors frihet och liv. Ett av många exempel är vårt stöd via Palmecentret till "Trade Union Lifeline", ett fackligt ungdomsnätverk som har upprättat en "livlina" med fackliga kamrater över hela landet där hjälp snabbt kan skickas ut.

I LOs kortrapport från förra året kan du läsa mer om vårt stöd till Ukraina.²

---

² https://www.lo.se/start/lo_fakta/facklig_solidaritet_med_ukraina

Många arbetar i den så kallade informella sektorn och saknar rättigheter.

Foto: Gautam Ramuvel

För att organisera anställda på Amazon arbetar Handels och Seko tillsammans med Unionen och Saco-facket Sveriges ingenjörer i Brasilien och Indien. Syftet är att öka antalet fackligt organiserade på Amazon och även ställa Amazon till svars för dåliga arbetsvillkor och andra brister.

Facklig radio i Malawi

I Malawi har Seko hjälpt facken att starta en radiostation som sänder program med teman som jämställdhet, klimat och arbetsmarknad. Särskilt fokus ligger på de som arbetar i den informella sektorn³.

Seko arbetar också för att stärka facken inom järnvägssektorn i Sydostasien. Järnvägen expanderar snabbt i länderna och målet är att skapa strategier för fackligt arbete med det omfattande och komplexa nätverk av järnvägar som finns i regionen. Seko stödjer också, tillsammans med Sveriges ingenjörer och Unionen, Ericsson-anställda i Bangladesh, Indien, Indonesien och Malaysia. Projektets mål är att bland annat att bygga ett nätverk av fackliga organisationer i regionen.

GS-facket arbetar för att stärka facken inom den grafiska sektorn och förpackningsindustrin i Brasilien, Colombia och Peru. I Indien, Indonesien, Malaysia och Thailand arbetar Seko med att hjälpa facken i den grafiska branschen att rekrytera fler unga och kvinnor. Projektet genomför bland annat utbildningar i ledarskap, jämställdhet och klimatfrågor.

Stöd till kollektiva förhandlingar

I Indonesien, Kambodja, Malaysia och Thailand har arbetslösheten ökat genom de många massuppsägningarna under pandemin vilket gjort att många tvingats acceptera sämre arbetsvillkor. Därför arbetar IF Metall och Pappers tillsammans med Unionen för att stärka ländernas fackliga organisationer. I Brasilien och Mexico arbetar också IF Metall och Pappers tillsammans med Unionen för att stärka fackens kompetens vad gäller fackliga rättigheter och kollektiva förhandlingar.

För att organisera fler som arbetar inom den informella sektorn arbetar Hotell- och restaurangfacket och Livsmedelsarbetareförbundet för att stödja facklig organisering i ett antal afrikanska länder, bland annat

---

³ Den informella sektorn är den del av en ekonomi som inte registreras hos myndigheter och därmed beskattas eller ger några välfärdsrättigheter för de som arbetar där. Sektorn omfattar sådant som gatuförsäljning, hantverk och hushållstjänster.

Benin, Burkina Faso och Elfenbenskusten. Projektet har också fokus på miljöfrågor och försöker minska användandet av farliga kemikalier och bekämpningsmedel.

Schysta arbetsvillkor

Rätten till ett arbete ska också vara rätten till ett gott arbete. Ett arbete som utvecklar människor, inte ett som bryter ned. En viktig del av det fackliga utvecklingsarbetet är att säkerställa bättre och tryggare arbetsvillkor. Målet är arbeten med löner som det går att leva på och som utvecklar människor, inte förtrycker eller skadar.

Byggfacken tar strid mot slavarbete

Byggnads, Målarna och Elektrikerna har länge arbetat mot de omänskliga arbetsvillkoren för migrantarbetare i Qatar och övriga Golfstater, bland annat inför fotbolls-VM i Qatar 2022. Arbetet inleddes redan för tio år sedan då byggfacken ställde krav på att Qatar ska ratificera ILOs konventioner om fackliga rättigheter⁴ och att det så kallade Kafala-systemet⁵, i praktiken ett system för slavarbete, ska avskaffas. Tillsammans med det internationella byggfacket BWI har byggfacken lyckats driva fram små men betydelsefulla förbättringar. Kafala-systemet har avskaffats, migranterna har fått rätt att byta jobb och arbetsgivarna får inte beslagta deras pass. Fortfarande är dock fackföreningar förbjudna i Qatar och arbetet för att säkerställa migrantarbetarnas mänskliga rättigheter fortsätter.

Nepalesiska migrantarbetare fick ut sin lön

Pandemin slog snabbt och hårt mot migrantarbetare. De redan osäkra villkoren, ofta på byggen i Asien och Mellanöstern, ledde till att försörjningen helt försvann. Därför samarbetar LO och TCO sedan länge med den nepalesiska fackliga federationen Gefont för att tillvarata migrantarbetarnas rättigheter. Ett exempel är när migrantarbetare på ett byggföretag i Kuwait inte fick ut sina löner. Gefont hjälpte arbetarna med mat för dagen och kontaktade sedan arbetsgivaren. Till slut betalade företaget ut alla lönerna.

---

4 https://www.lo.se/start/internationellt/internationella_arbetsorganisationen_ilo

5 <https://sv.wikipedia.org/wiki/Kafala-systemet>

Bra arbetsmiljö är ett viktigt mål för det fackliga utvecklingssamarbetet. Foto: Nathan Cima

Med stöd från LO och TCO arbetar Gefont nu brett med facklig utbildning, rekrytering och organisering, inte minst av migrantarbetare. I mer än tio länder utbildar och förhandlar Gefont för att stärka migrantarbetarna genom att höja låga löner och sätta stopp för trakasserier.

Otrygga jobb för musiker

Svenska Musikerförbundet arbetar tillsammans med TCO-facket SYMF, Sveriges yrkesmusikerförbund, för att förbättra villkoren för musiker i Latinamerika och Afrika. Många musiker arbetar på korta uppdrag eller enstaka konserter. Arbetstillfällena är oreglerade och otrygga.

Ett viktigt mål är att hjälpa frilansande musiker att organisera sig fackligt, något som i vissa länder är mycket svårt då de inte anses ha rätten att organisera sig.

I Nordmakedonien kränks textilarbetarnas rättigheter systematiskt. Arbetare som organiserar sig riskerar att tystas eller få sin tjänst avslutad. Palmecentret och Handels i Gävle samarbetar därför med organisationen Glasen Tekstilec som på olika vis stöttar anställda i textilsektorn. Genom projektet fick 8 359 arbetare under 2021 direkt eller indirekt juridiskt stöd. På tre år har Glasen Tekstilecs arbete bidragit till att antalet anmälningar till den statliga yrkesinspektionen vad gäller kränkningar av anställningsrättigheter ökat med 300 procent.

Dåliga villkor, otrygg arbetsmiljö och låga löner är några av problemen inom städ- och inom säkerhetsbranschen i Peru och Colombia. Därför arbetar Fastighetsanställdas Förbund och Transportarbetareförbundet för att stärka facken inom branscherna, bland annat genom utbildning i förhandling och jämställdhet.

Hälsoarbete på Indiens landsbygd

Inom flygbranschen i Latinamerika är det vanligt med så kallad outsourcing av arbetstillfällen, det vill säga att man lägger över delar av sin verksamhet på kontrakt till andra företag. Många sådana jobb är lågbetalda och saknar trygghet. Därför arbetar Seko med ett projekt i Brasilien, Colombia, Mexico och Peru för att skapa så kallade Airport hubs där det fackliga arbetet på flygplatser stärks.

I Indien finns en stor grupp så kallade "Community health workers", ofta lågavlönade kvinnor som arbetar med begränsade resurser för att ge

vård och stöd åt samhällets mest utsatta. Kommunal arbetar med att få dessa anställda att engagera sig fackligt för att kunna kräva bättre villkor, både för sig själva och för de som tar emot vården. Målet är också att bedriva opinionsarbete för att arbetarna ska bli erkända som offentligt anställda och få rätten att teckna kollektivavtal.

Lager- och transportarbetarna i Bangladesh, Nepal och Sri Lanka har ofta mycket dåliga arbetsvillkor och låga löner. Därför försöker Transportarbetareförbundet att stödja de fackliga organisationer som finns i branschen. Målet är att de ska utveckla sitt interna samarbete och kunna möta de förändringar som sker på ländernas arbetsmarknad.

Ökad jämställdhet

Kampen mot klasskillnader är grunden för fackföreningsrörelsen. Men klassförtrycket inte är den enda förtryckande strukturen. Vi måste också se den underordning som finns på grund kön. Det är därför LO både är en klassbaserad och en feministisk organisation.

Våldtäkt och mord ledde till fackligt motstånd

2012 våldtogs och mördades en kvinna på en buss i delstaten Maharashtra i Indien. Det är tyvärr vanligt att kvinnor, både passagerare och anställda, utsätts för våld och sexuella trakasserier på bussar i Indien. Seko arbetar därför tillsammans med bussförarfacket MSTKS i ett projekt för att stärka kvinnors ställning på jobbet, men också i det fackliga arbetet. Ett antal kvinnor från Maharashtra har till exempel fått utbilda sig till "Women's advocates", ett slags representanter som ska arbeta mot sexuella trakasserier på jobbet. När de kom hem utbildade deltagarna i sin tur andra kvinnor. Resultatet blev att det nu finns Women's advocates alla bussdepåer i delstaten. Det betyder att kvinnor som utsätts alltid har någon de kan vända sig till. Projektet har också lett till att kvinnornas ställning internt i facket har stärkts.

Stärkta rättigheter för hushållsanställda

Kommunal är tillsammans med Livsmedelsarbetareförbundet och Hotell- och Restaurangfacket engagerat i ett projekt för att få fler afrikanska kvinnor att ta plats, både i facket och på jobbet.

Mål för projektet är att kvinnliga arbetstagare har tillgång till de

Hårt och slitsamt arbete är vardag för många kvinnor.

Foto: Annie Spratt

grundläggande rättigheter som redan finns och har kunskap att använda dessa rättigheter mot all form av diskriminering på grund av kön. Men också att kvinnor har rätt till bra anställningsvillkor, bra arbetsmiljö fri från sexuella trakasserier samt har en lön som det går att leva på.

Ett resultat i projektet är att lantarbetare i Sydafrika numera har sex månaders betald föräldraledighet, och i Kenya rätt till betald ledighet vid missfall. Men det handlar också om framgångar på individnivå, att kvinnor som blivit engagerade i facket vågar ta mer plats och kräva sin rätt på ett annat sätt än tidigare.

Kommunal bedriver också ett projekt tillsammans med den internationella federationen för hushållsanställda, IDWF, och fackföreningar från Indien, Sydafrika, México och Namibia. Syftet är bland annat att få fler länder att skriva under ILOs konvention C189 om hushållsanställdas

rättigheter. I många länder omfattas hushållsanställda inte av lagar och trygghetssystem eftersom de inte räknas som arbetstagare. Över hela världen finns upp uppskattningsvis 75,6 miljoner hushållsanställda varav 83 procent är kvinnor.

Stöd till jämställdhet i butiker och hotell

I Nigeria och Uganda arbetar Handels för jämställdhet och föryngring inom fackförbunden i stora butikskedjor. Trakasserier är vanligt förekommande och många fackförbund har hög medelålder och stora utmaningar när det gäller att engagera yngre. Syftet är också att de fackliga organisationerna ska bli en starkare röst i förhandlingar om kollektivavtal.

Hotell- och restaurangfacket stödjer sina systerfack i Kenya, Tanzania och Uganda för att öka antalet fackliga medlemmar inom hotellbranschen, men också för att öka medvetenheten om jämställdhet och sexuella trakasserier.

Rättvis klimatomställning

Klimathotet är också en viktig facklig fråga. Det är de sämst ställda, de människor som världens fackföreningar organiserar, som drabbas hårdast. Facket har dessutom en unik roll i klimatarbetet genom vår knytning till arbetslivet. Klimatproblemen härrör till stor del från brister i våra produktionssystem.

Skydd av Amazonas

GS-facket stödjer ett fackligt nätverk för att motverka illegal skogsavverkning i Amazonasregionen.

Syftet är att få till stånd en hållbar utveckling för Amazonas, med respekt både för miljön och för de som bor och arbetar i Amazonas. Därför arbetar nätverket för att lyfta fram betydelsen av hållbara leverantörskedjor där fackliga och andra mänskliga rättigheter respekteras, med hänsyn till både goda arbetsvillkor och miljö och klimat.

Hållbar kollektivtrafik

För att de fackliga organisationerna i Asien ska bli starkare i arbetet för en rättvis klimatomställning har Hotell- och restaurangfacket, Kommu-

Världens arbetare är en nyckel i klimatomställningen.

Foto: Karl Callwood

nal och Livsmedelsarbetareförbundet ett projekt i flera asiatiska länder, bland annat Bangladesh, Indonesien, Kambodja, Myanmar och Thailand. Målet är att deltagande fackliga organisationer ska bli starkare aktörer i hållbarhets- och klimatarbetet. En stor del av arbetet går ut på att minska användningen av farliga bekämpningsmedel som är förbjudna att använda inom EU men som tillverkas i EU-länder och exporteras till exempelvis länder i Afrika där de används.

Grön trafikplanering

Kommunal och Seko är engagerade i ett projekt som bland annat ska bidra till en hållbar och grön planering av kollektivtrafiken i stora afrikanska städer. Många städer saknar utbyggd kollektivtrafik och har istället många informella arbetstillfällen. Projektet ska bidra till att den

informella sektorn blir formell men arbetar också med jämställdhet. I Ghana har flera kvinnliga bussförare utbildats.

För att utveckla fackens kompetens inom klimatfrågor arbetar Kommunal och Seko tillsammans Akademikerförbundet SSR samt TCO-förbunden Vårdförbundet, Vision och ST med ett projekt i Colombia, Egypten, Kenya, Peru, Tunisien och Zambia. Ett syfte är att fackföreningarna blir en självklar part i förhandlingar som rör omställning, tillsammans med regeringar och arbetsgivare. Inte minst handlar det om vad klimatförändringarna betyder för de anställda inom offentlig sektor.

4. Högern gillar inte facklig solidaritet

Foto: Nick Karvounis

BLAND DET FÖRSTA Sveriges SD-stödda högerregering gjorde var att skära ner det internationella utvecklingssamarbetet. Enprocentsmålet, det vill säga att vi ska investera en hundradel av vår bruttonationalinkomst i bistånd, övergavs. Stödet till FNs arbete minskas liksom stödet till civilsamhället, där det fackliga utvecklingssamarbetet ingår. Redan nu har Livs exempelvis tvingats att lägga ner ett projekt i Brasilien, som bland annat handlat om arbetsmiljön på slakterier.⁶ Framför allt skär

6 <https://arbetet.se/2023/05/03/livs-tvingas-avsluta-bistandsprojekt-haft-kort-tid-pa-oss/>

regeringen hårt i det så kallade informationsanslaget, från 155 miljoner årligen till 20 miljoner. Det betyder att en stor del av Union to Unions och Palmecentrets arbete med att informera och sprida kunskap om det fackliga utvecklingsarbetet försvinner.

I ett öppet brev till den moderate biståndsministern Johan Forssell uttrycker Susanne Gideonsson, LO, Therese Svanström, TCO och Göran Arrius, Saco, en stark oro för konsekvenserna av den förda politiken:

Att stödja utvecklingen av fria och oberoende fackliga organisationer är en viktig del i demokratiutvecklingen. Rätten att organisera sig, uttrycka sina åsikter och förbättra arbetsvillkoren är grunden i alla demokratier men också en viktig förutsättning för demokratisk utveckling, minskad fattigdom och en långsiktigt hållbar ekonomi.⁷

– Regeringens nedskärningar är brutala. Det handlar givetvis om pengar men det handlar också om den framtida utvecklingen av utvecklingsarbetet, säger Maria Nyberg på Union to Union.

– Framför allt har regeringen visat en ovilja till dialog med oss och andra i civilsamhället. De har inte brytt sig om att ens lyssna till oss och ta del av den erfarenhet och kunskap på området som faktiskt finns hos fackföreningsrörelsen och andra organisationer inom civilsamhället, säger Anna Sundström på Palmecentret.

---

⁷ https://www.lo.se/start/uttalande_av_lo_tco_och_saco_om_svenskt_bistand

5. Vad kan du göra?

VILL DU ENGAGERA DIG för fackligt utvecklingssamarbete och internationell solidaritet?

Kontakta din fackliga organisation och föreslå exempelvis en studiecirkel, ett möte om fackligt utvecklingssamarbete eller om situationen i ett land. ABF har också flera studiecirklar med internationella teman.

Delta i debatten. Skriv på Facebook och andra sociala medier. Kanske kan du skriva en insändare i lokaltidningen om regeringens nedskärningar?

Välj Fairtrade när du går och handlar. Det är ett enkelt sätt att i vardagen bidra till en värld där alla löntagare har bra villkor. Att köpa schyst producerade varor är en konkret handling för rättvisa och solidaritet.

Du kan också ge en gåva till någon av de insamlingar som finns för internationell facklig solidaritet. Här nedan följer några exempel på sådana:

Olof Palmes Internationella Center:	Swish 123 240 60 72
Sekos solidaritetsfond:	Swish 123 630 34 99
Byggnads Internationella solidaritetsfond:	Swish 123 658 26 47
Transports solidaritetsfond:	bankgiro 554-3335
Målarnas solidaritetsfond:	Swish 123 307 35 41

Rapporter i serien

1. Facklig solidaritet med Ukraina ISBN 978-91-566-3545-8	Trade union solidarity with Ukraine ISBN 978-91-566-3550-2	Профспілкова солідарність з Україною ISBN 978-91-566-3551-9
2. Facklig solidaritet med Palestina ISBN 978-91-566-3583-0	Trade union solidarity with Palestine ISBN 978-91-566-3585-4	
3. Kampen i Iran: Kvinna, liv, frihet – och fackföreningar ISBN 978-91-566-3596-0	Woman, life, freedom – and trade unions ISBN 978-91-566-3598-4	
4. Fackligt bistånd – solidaritet på riktigt ISBN 978-91-566-3611-0		

I stora delar av världen pressas demokratin nu tillbaka. Fackliga och andra mänskliga rättigheter kränks. Fattigdomen ökar och antalet flyktingar överstiger 100 miljoner. Samtidigt skär den svenska högerregeringen nu ner biståndet, vilket bidrar till att ytterligare förvärra situationen.

Inom LO och LO-förbunden vet vi av lång erfarenhet att oberoende och demokratiska fackföreningar är viktiga för demokratin men också en viktig förutsättning för minskad fattigdom och långsiktigt hållbar ekonomi. Därför arbetar vi sedan länge med fackligt utvecklingssamarbete för att stödja våra kamrater i andra länder. I den här kortrapporten berättar vi mer om varför vi gör det och hur det går till.

Maj 2023

ISBN 978-91-566-3611-0

www.lo.se